

Інструкція з охорони праці №35
для слюсаря з ремонту технологічних
установок і обладнання

1. Загальні положення

1.1 Ця інструкція встановлює вимоги з охорони праці для слюсаря з ремонту технологічних установок і обладнання (далі - слюсар)

1.2 До складу робіт, які виконуються слюсарем, можуть входити також роботи з підвищеною небезпекою (відповідно до п.п. 10, 11, 12, 15, 31, 36, 38, 53, 88, 91, 94, 104, 105 Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затв. наказом Держнагляд-охоронпраці від 26.01.05 №15).

При виконанні робіт з підвищеною небезпекою слюсар, крім цієї інструкції, повинен виконувати вимоги інструкцій підприємства, що регламентують безпеку виконання робіт певного виду.

1.3 Згідно з Законом України "Про охорону праці" (стаття 44) особи, які не виконують вимоги інструкцій з охорони праці, залежно від характеру порушень, притягаються до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної або кримінальної відповідальності.

1.4 В залежності від специфіки організації та виконання тих чи інших робіт на підприємстві слюсар може мати постійне чи непостійне робоче місце. Його робота полягає в технічному обслуговуванні і ремонті основного та допоміжного технологічного устаткування (що знаходиться в роботі, в резерві, в стадії пуску і зупинки), а саме:

- розбирання, ремонт, збірка, та участь у випробуванні вузлів, механізмів, машин, апаратів, трубопроводів, арматури;
- виявлення і усунення дефектів під час експлуатації устаткування та при перевірці в процесі ремонту;
- перевірка на точність, участь у випробуванні під навантаженням відремонтованого устаткування;
- ремонт із заміною і припасуванням спрацьованих деталей;
- слюсарна обробка деталей і вузлів;
- встановлення і демонтаж робочих і контрольних запобіжних клапанів посудин, що працюють під тиском, які задіяні в технологічному процесі;
- такелажні роботи;
- виготовлення пристосувань для монтажу і демонтажу устаткування та його деталей і інші роботи згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників.

1.5 До виконання робіт за цим фахом допускаються особи, які:

- досягли 18 років, пройшли медичний огляд відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 №45 , наркологічний огляд (якщо слюсар відноситься до категорії осіб, що повинні проходити наркологічний огляд згідно з Переліком професій та видів діяльності, для яких є обов'язковим первинний і періодичний профілактичний наркологічний огляд, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.11.97 №1238) та не мають протипоказань;

- мають повну базову або загальну середню освіту, професійно-технічну освіту або професійну підготовку на виробництві;

- пройшли навчання за професією, у т.ч. підготовку (попереднє спеціальне навчання) для виконання робіт з підвищеною небезпекою і перевірку знань з питань охорони праці стосовно конкретних робіт, які вони виконуватимуть, та виявили задовільні результати при перевірці знань;

- пройшли інструктажі (вступний, первинний) з питань охорони праці, пожежної безпеки, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, з правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

1.6 Повторний інструктаж з питань охорони праці (за змістом і обсягом первинного інструктажу) проводиться один раз на три місяці.

1.7 Перевірка знань з питань охорони праці проводиться щорічно.

1.8 Слюсар зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;

- не з'являтися на роботі в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння;

- вміти користуватися засобами індивідуального та колективного захисту, первинними засобами пожежогасіння;

- користуватися спецодягом та іншими засобами індивідуального захисту за їх призначенням;

- дотримуватися зобов'язань з охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором);

- не допускати на своє робоче місце сторонніх осіб;

- не виконувати роботи , не передбачені завданням;

- не знаходитися на робочому місці у позаробочий час без відповідного дозволу (розпорядження) безпосереднього керівника;

- проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди.

1.9 В процесі роботи на слюсаря можливий вплив наступних небезпечних і шкідливих виробничих факторів:

- рухомі частини виробничого устаткування, машин, механізмів;

- незахищені струмоведучі частини електрообладнання;

- падіння вивішених частин устаткування , падіння деталей, вузлів, інструменту;

- осколки металу, що відлітають, при рубанні чи інших методах обробки;

- токсична і подразнююча дія шкідливих речовин, які використовуються в технологічних процесах і знаходяться в технологічному устаткуванні та

можуть спричинити подразнення слизових оболонок очей, носа, верхніх дихальних шляхів, хімічні опіки шкіри, губ, слизових оболонок ротової порожнини, стравоходу, шлунку;

- ураження внаслідок утворення займистих і вибухонебезпечних сумішей;
- підвищена або знижена температура поверхні устаткування;
- недостатня освітленість робочої зони;
- підвищений рівень шуму або вібрації на робочому місці;
- підвищена або знижена температура повітря робочої зони;
- підвищена рухомість повітря в робочій зоні;
- фізичні та нервово-психічні перенавантаження.

1.10 Слюсарю видається безплатно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту, які вибираються в залежності від умов праці і можливого впливу на людину небезпечних та шкідливих виробничих факторів:

- костюм (сукняний з напівшерстяної тканини, бавовняний, сукняний, гумовий, лавсано-бавовняний, лавсано-віскозний, брезентовий), комбінезон бавовняний, плащ брезентовий;
- білизна натільна;
- черевики шкіряні, чоботи (гумові, пластмасові);
- берет шерстяний, шолом (сукняний, брезентовий), головний убір бавовняний;
- шарф фланелевий;
- рукавиці (комбіновані, КР, сукняні, брезентові), рукавички (гумові, трикотажні бавовняні);
- окуляри захисні;
- протишумові навушники.

На зовнішніх роботах додатково видаються:

- куртка бавовняна на утеплювальній прокладці;
- штани бавовняні на утеплювальній прокладці;
- валянки;

Для захисту органів дихання в залежності від умов праці слюсарю, при необхідності, видається протигаз відповідної марки або респіратор.

При виконанні слюсарем робіт певного виду, у т.ч. з підвищеною безпекою (газонебезпечних, на висоті і ін.), додатково видаються засоби індивідуального захисту, що передбачені інструкціями з охорони праці, якими регламентується безпечне проведення цих робіт.

1.11 Слюсар зобов'язаний дотримуватися вимог санітарних норм і правил особистої гігієни, а саме:

- приступати до роботи тільки у засобах індивідуального захисту;
- утримувати в чистоті і порядку робоче місце;
- дбайливо і за призначенням користуватися санітарно-побутовими приміщеннями, спецодягом і іншими засобами індивідуального захисту, утримувати їх у справному стані і чистому вигляді;
- мити руки з милом теплою водою перед кожним прийманням їжі;
- дотримуватися питного режиму з урахуванням особливостей умов праці;

- палити у спеціально відведених для цього місцях;
- приймати їжу у відведених для цього місцях;
- зберігати харчові продукти, у т.ч. молочні, що видаються на підприємстві, в холодильниках, які для цього призначені.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1 Перевірити та одягти засоби індивідуального захисту (спецодяг, спецвзуття і ін.). Спецодяг слюсаря повинен бути добре підігнаний і застібнутий, оскільки поли, рукава можуть бути захоплені рухомими частинами механізмів, машин. На голові необхідно мати головний убір.

2.2 У випадку змінної роботи з'явитися на робоче місце завчасно для прийняття зміни.

2.3 Оглянути (разом зі слюсарем, якого він змінює, у випадку змінної роботи) робоче місце, переконатися у справній роботі систем вентиляції, належному рівні освітлення, відсутності порушень в роботі технологічного устаткування, яке підлягає обслуговуванню, наявності і справності засобів пожежогасіння, засобів колективного захисту, наявності необхідного для роботи інструменту, одержати необхідну інформацію у т.ч. про порушення, які мали місце, та заходах щодо їх усунення.

2.4 Про всі виявлені порушення проінформувати безпосереднього керівника. Не приступати до роботи (а у випадку змінної роботи - не приймати зміну), якщо порушення унеможливають безпечне виконання слюсарем поставлених перед ним завдань, до їх усунення.

2.5 Перевірити справність інструменту, пристосувань, які будуть використовуватися в процесі роботи.

2.6 При наявності на робочому місці ручного таля, електротельфера, кран-балки і інших вантажопідіймальних машин, що мають керування з підлоги, перевірити справність їх основних вузлів згідно з вимогами інструкції з охорони праці підприємства щодо безпечного виконання робіт з застосуванням цих механізмів.

2.7 Перед застосуванням електро- і пневмоінструменту переконатися в його справності та відповідності вимогам інструкцій з охорони праці підприємства, якими регламентується безпечне виконання робіт з електро- і пневмоінструментом.

2.8 Ручний інструмент, пристосування, заготовки, деталі і інші необхідні для роботи матеріали розмістити в зручному і безпечному для користування порядку.

2.9 Перед ремонтом технологічного устаткування переконатися, що воно зупинене і підготовлене технологічним персоналом до проведення ремонтних робіт (згідно з вимогами відповідних інструкцій).

2.10 У випадку проведення ремонтних робіт поблизу електричних мереж, діючих електроустановок, вони повинні бути знеструмлені.

Якщо цього зробити неможливо, то повинні бути передбачені заходи, згідно з вимогами відповідних документів (інструкцій, наряд-допуску), що забезпечують безпечне проведення ремонтних робіт в таких умовах.

У випадку виконання робіт поблизу рухомих частин устаткування, механізмів, діючих шинопроводів також повинні бути передбачені заходи щодо забезпечення безпечного проведення ремонтних робіт (а саме, обгородження небезпечних зон, присутність керівника робіт і ін.), згідно з вимогами відповідних інструкцій.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1 При ремонтних і монтажних роботах слід дотримуватися послідовності виконання операцій, передбачених завданням, виконувати заходи щодо забезпечення безпеки, передбачені відповідними інструкціями, нарядами-допусками.

3.2 Під час роботи необхідно користуватися тільки справним ручним інструментом (молотками, напилками, ножівками, шаберами тощо) і виконувати наступні вимоги:

- працювати викрутками, у яких ширина робочої частини (лопатки) відповідає розміру шліца в головці шурупа або гвинта;
- не застосовувати прокладок у випадку зазору між площиною губок і головкою болтів або гайок, що перевищує допустимий;
- при загвинчуванні або відгвинчуванні гайок і болтів слід застосовувати, при необхідності, ключі з довгими рукоятками. Подовжувати рукоятки ключів допускається тільки додатковими важелями типу "Зірочка". Не допускається застосовувати для подовження гайкових ключів інших додаткових важелів, ключів або труб;
- при перевірці співпадіння і центрування отворів вузлів, що з'єднуються, і деталей необхідно застосовувати спеціальний інструмент (монтажні лопатки, оправки, конусні пробки і ін.);
- запресування і розпресування деталей виконувати за допомогою спеціальних пристосувань. При виконанні цих робіт кувалдою і вибивачем останній необхідно тримати кліщами або затискачем;
- у випадку стопоріння гайок при відгвинчуванні (загвинчуванні) необхідно змазувати різьби гасом або машинним мастилом, не допускається відгвинчування шляхом ударяння молотком чи іншим предметом по плечу гайкового ключа;
- міцно і надійно закріплювати деталі, що обробляються, лещата, пристосування на столі верстата або фундаментній плиті. Закріплення виконувати спеціальними кріпильними болтами або притискуючими планками;
- при виконанні робіт із застосуванням клинів або зубил з використанням кувалди необхідно застосовувати клинодержки;
- при розрізуванні металу ручними або привідними ножівками необхідно міцно закріплювати полотно ножівки;
- при запресуванні, а також при виконанні роботи з використанням інструменту ударного типу захищати очі від попадання твердих частин захисними окулярами;
- роботи з листовим металом проводити в брезентових рукавицях.

3.3 При виконанні робіт певного виду, у т.ч. з підвищеною небезпекою, (газонебезпечних, на висоті, з застосуванням електро- і пневмоінструменту, вантажно-розвантажувальних, на станках різного виду і ін) слюсар повинен діяти згідно з вимогами відповідних інструкцій з охорони праці підприємства, а також нарядів-допусків (якщо для їх виконання передбачається оформлення наряда-допуска).

3.4 Слюсар повинен утримувати робоче місце в чистоті і порядку, не допускати скупчення зайвих предметів, інструменту, їх розкидання.

3.5 При нещасних випадках або раптових захворюваннях, виявлених несправностях устаткування, інструменту та інших небезпечних факторах, що створюють загрозу життю і здоров'ю працюючих, необхідно припинити роботу і повідомити про це безпосереднього керівника.

До прибуття комісії з розслідування на місці події необхідно зберігати обстановку та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент події, якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків. Крім того, необхідно взяти заходів щодо недопущення подібних випадків у ситуації, що склалася.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1 Виключити устаткування, яке застосовувалося в процесі роботи.

4.2 Зібрати деталі, матеріали, інструмент, пристрої, привести їх у належний стан (почистити, протерти), інструмент і пристрої прибрати у відведене місце.

4.3 Прибрати місце проведення робіт, відходи зібрати у ящик для сміття та винести з приміщення у відведене місце.

4.4 Електро- і пневмоінструмент здати до комори для перевірки справності та зберігання.

4.5 У випадку змінної роботи здати зміну у встановленому на підприємстві порядку.

4.6 Зняти та прибрати у відведене для цього місце спецодяг і інші засоби індивідуального захисту, що використовувалися в процесі роботи.

4.7 Вимити лице і руки теплою водою з милом або прийняти душ. Не допускається використовувати для миття рук гас, бензин, а також витирати руки ганчір'ям, забрудненим ошурками.

4.8 Повідомити безпосереднього керівника про виконану роботу та про виявлені в процесі роботи недоліки.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1 До аварійних ситуацій відносяться:

порушення герметичності технологічного устаткування (апаратів, трубопроводів, тари) та проникнення токсичних, вибухопожежонебезпечних продуктів, їх пари, пилу у виробниче та зовнішнє середовище;

- загоряння технологічного устаткування, продукту і ін.;

- коротке замикання електрокомунікацій, електрообладнання і ін.

5.2 У випадку виникнення аварійної ситуації необхідно негайно повідомити експлуатаційний персонал і старшого по зміні чи диспетчера про те, що сталося, та діяти за їх вказівками.

5.3 При пожежі необхідно припинити роботу і почати гасіння наявними засобами пожежогасіння, діючи у відповідності з вимогами інструкції з пожежної безпеки підприємства.

5.4 При нещасних випадках необхідно (до прибуття швидкої медичної допомоги) надати першу допомогу потерпілому.

Конкретні дії щодо надання першої допомоги потерпілим при різноманітних ураженнях викладені в інструкції з надання першої (долікарської) допомоги потерпілим, що діє на підприємстві та вивчається слюсарем при проходженні навчання та інструктажів з питань охорони праці.

Розробив:
Провідний інженер з охорони праці

Фоміних Н.А.

Погодив:
Начальник ВБДР, ОП та НС

Герус Ю.М.